

VAIČEKASKAITĖ IRENA JANINA

Gimė 1928 08 29 Skapiškyje Kupiškio rajone,
mirė 2018-02-22 Kaune

Pedagogė, poetė

Vaikystėje dėl tėvo tarnybos kraustėsi iš vienos vietovės į kitą. Mokėsi pirmąją klasę Jūžintuose, vėliau Imbrado, Zarasų pradinėse mokyklose, Zarasų K. Būgos gimnazijoje, nuo 1945 m. Pandėlio vidurinėje mokykloje, 1948 m. ją baigė. 1964 m. neakivaizdžiai baigė vokiečių kalbos studijas Vilniaus pedagoginiame institute.

Nuo 1945 m., areštavus ir ištrėmus tėvą, su motina apsigyveno Ginešių kaime netoli Pandėlio. Brolis Juozas partizanavo, nuteistas, vėliau emigravo į JAV. Nuo represijų poetę išgelbėjo raštininko per klaidą pavardeje pakeista balsė „i“ vietoje „e“, 2000 m. sugražinta „Vaičekaskaitės“ pavardė.

Mokytojavo 1948 m. pradėjo Čedasų pradinėje, 1950–1958 m. Daliečių pradinėje ir Suvainišio 7-metėje mokyklose, 1958–1964 m. Čedasų vidurinėje mokykloje. Po studijų baigimo apsigyveno Kaune. 1964–1966 m. dirbo Kauno 8-ojoje vakarinėje pamaininėje mokykloje, 1967–1984 m. Kauno 12-ojoje vidurinėje mokykloje.

Literatūrinio kelio pradžia laiko 1940-uosius metus Zarasuose, kai 12-metė moksleivė parašė rašinį „Antigonė – mylinti moteris“ ir skaitė visai klasei. Pirmieji eilėraščiai publikuoti Zarasų ir Pandėlio gimnazijų sienlaikraščiuose. Rašė įvairiomis kultūros, istorinėmis temomis, apie tremtį, partizaninę veiklą, bendradarbiavo ir išėivijos laikraščiuose. Didelė dalis kūrybos skirta vaikams.

M. K. Čiurlionio Meno draugijos, nuo 1994 m. Lietuvos kaimo rašytojų sąjungos narė.

1991 m. išleistas pirmasis eilėraščių ir poemėlių rinkinys „Vilties paukštė“, skirtas tremtinių, partizanų, Lietuvos persitvarkymo sąjūdžio temai. 1994 m. pasirodė lyrinė pjesė „Sėlių krašto legenda“ apie pokario laiką. Rinktinė „Verkiantis džiaugsmas“ (1996) skirta žuvusiai poetei partizanei Dianai Glemžaitėi-Bulovienei. Vaikams išleido rinktinę „Skambantis laivas“ (1997), eiliuotą pasaką „Kalėdos miške“ (2000), „Sapnas girioje“ (2000).

Rankraščiuose likusi kūrybos dalis saugoma Rokiškio rajono savivaldybės Juozo Keliuočio viešosios bibliotekos rankraštyne.

Kūryba įtraukta į rinkinius: „Ant tavo rankų supasi gerumas“ (Kn. 2, 2007), „Čedasų krašto žmonės“ (2009), „Dainuokime su „DoReMIFa“ (2010), „Kisielienė B. Vieta po saule“ (2002), „Mes laisvei gimę“ (2018), „Naikintos, bet nugalėtos kartos kelias“ (2006), „Petronis V. deimantinis tostas“ (2006), „Savinienė G. Teka saulelė“ (2000), „Ten, sidabro vingy“ (2006), „Veidu į Tėvynę“ (2003) ir kt. 1998 m. parašyta eiliuota autobiografija publikuota leidinyje „Čedasų krašto žmonės“ (2009).

Bendradarbiavo spaudoje: „Dienovidis“, „Draugas“, „XXI amžius“ „Kauno diena“, „Kauno tiesa“, „Kupiškėnų mintys“, „Tėviškės žiburiai“, „Tremtinys“, „Varpas“ ir kt.

Kūryba

Kalėdos miške: [eiliuota pasaka] / Irena Janina Vaičekaskaitė; [dailininkė Aurelija Vaičekaskaitė]. – Kaunas: Naujasis lankas, 2000. – 12 p.: iliustr.

Sapnas girioje: [eiliuota pasaka] / Irena Janina Vaičekaskaitė; [dailininkė Aurelija Vaičekaskaitė]. – Kaunas: Naujasis lankas, 2000. – 23 p.: iliustr.

Sėlių krašto legenda: pjesė / Irena Vaičekaskaitė. – Jonava: Dobilas, 1994. – 55 p.

Skambantis laivas: [rinktinė vaikams] / Irena Vaičekaskaitė; [ilustracijos Aurelijos Vaičekaskaitės]. – Kaunas: Naujasis lankas, 1997. – 100 p.: iliustr.

Verkiantis džiaugsmas: poezijos rinktinė / Irena Vaičekaskaitė. – Kaunas: Naujasis lankas, 1996. – 186 p.: iliustr.

Vilties paukštė / Irena Vaičiukauskaitė. – Kaunas: ab, 1991 (Kaunas: V. Andziulio sp.). – 127 p.: iliustr.

Šaltiniai

Biografijos. Mes atėjome ir einame / Lietuvos kaimo rašytojų sąjunga. – Jonava, 2000. – P. 163–164.

Čedasų krašto žmonės. – Kaunas: Lututė, 2009. – P. 93.

Kupiškėnų enciklopedija. T. 3 (R–Ž). – Vilnius, 2017. – P. 475.

Mes laisvei gimę: eilėraščiai, proza, publicistika: Lietuvos kaimo rašytojų sąjunga. – Jonava, 2018. – P. 187–194.

Ten, sidabro vingy. T. 7. – Marijampolė, 2006.- P. 285-286.

Vanagas. V. Lietuvių rašytojų sąvadas. – Vilnius, 1996. – P. 387.

Veidu į Tėvynę: poezijos antologija: Lietuvos kaimo rašytojų sąjungos narių kūryba. – Jonava, 2003. – P. 246–247.

Draugas. – 1998, gruodžio 19.

XXI amžius. – 2001, gegužės 16, p. 9, 16; 2005, bal. 20, p. 9.

Gimtasis Rokiškis. – 1993, rugsėjo 8; 2018, kovo 1, p. 10.

Kauno diena. – 1996, rugpj. 23, p. 14.

Panevėžio rytas. – 1994, liepos 23.

Prie Nemunėlio. – 2018, Nr. 2 (41), p. 108-115.

Ūkininkas.– 1999, Nr. 1, p. 9–12.

Tremtinys. – 1996, liepa (Nr. 29), p. 4.

Varpas. – 1996, Nr. 6, p. 7.